

การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร*

THE DEVELOPMENT OF TEACHING AND LEARNING ADMINISTRATION
THAT FOCUSES ON LEARNER OF SECONDARY SCHOOLS
IN PICHIT PROVINCE

ธนกฤต สิทธีราช

Thanakrit Sittirach

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์นตาก

Northern College Tak, Thailand

E-mail: dr.thanakrit@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร เป็นการวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 274 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย และผู้ทรงคุณวุฒิ 17 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับมากไปน้อยคือ การวางแผนจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสื่อและนวัตกรรม ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวางแผนจัดการเรียนการสอน ครูขาดความรู้ความเข้าใจการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ด้าน การวัดและประเมินผล ครูไม่มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง และด้านสื่อและนวัตกรรม มีสื่อวัสดุการเรียนการสอนไม่เพียงพอสำหรับผู้เรียน แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัดอบรมสัมมนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ครูควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และพัฒนาเทคนิควิธีการสอน ควรสร้างแนวทางการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและ

* Received 7 September 2021; Revised 30 October 2021; Accepted 24 November 2021

วัดตามสภาพจริงเพื่อมุ่งการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่แท้จริง และควรจัดสรรงบประมาณให้ห้องสมุดเพื่อสืบค้นให้มากขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนา, การบริหาร, การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

The Objectives of this research article were to study the state, problems and the way to develop administration that focusses on learner of secondary schools in Pichit province. The research was a mixture of survey research and qualitative research. The sample groups were 274 administrators and teachers by using simple randomization and 17 qualified experts by using specific selection. The tools were opinion estimation scale and semi-structured interview. Analyze the data by frequency distribution, percentage, mean standard deviation and the content. The results found that conditions of teaching and learning administration that focus on learners were overall and each aspect, the practice was at a high level. In descending order was the planning of teaching and learning, teaching administration, measurement and evaluation, media and innovation. The problem of teaching and learning administration that focus on learners were the planning of teaching and learning as the teachers lack of knowledge and understanding of curriculum analysis. In term of teaching and learning administration, the teachers were unable to motivate students to participate in activities. Teachers do not use the results of students assessment to improve and develop teaching quality. Guidelines for developing instructional administration that focus on learners found that seminar in educational institutions courses should be more for teachers. Training workshop should be fully preparation for the development of teaching and learning administration and to develop teaching methods and techniques. The creation of a diverse and realistic approach to measurement and evaluation aimed at the development of real learners' abilities. Budgets should be allocated to libraries for more searching.

Keywords: Development, Administration, Teaching and learning focusses on learners.

บทนำ

อนาคตของประเทศขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชน เพราะโลกในยุคปัจจุบันการแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของคนในชาติ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้โดยเร็วที่สุด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้สามารถคิดเป็นทำเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและค่านิยมที่รักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง จากอดีตที่ผ่านมา มุ่งทักษะด้านการฟัง พูด และเขียน แต่ขาดทักษะด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ ขาดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายให้สถานศึกษาปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนการสอนตามแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 ว่าด้วยการจัดการศึกษา โดยเฉพาะมาตรา 22 ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562) โรงเรียนจะต้องจัดสภาพแวดล้อม และเนื้อหาสาระตลอดจนกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความถนัด ความสนใจ และความสามารถทางกาย และสติปัญญาเป็นสำคัญ หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้และหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้งมาเป็นยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้งหรือที่เรียกว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” (อมรวิรัช นาคทรพร, 2559)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมกันจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะสำเร็จได้ก็ด้วยความเอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างจริงจัง เป็นผู้นำ ผู้กระตุ้นผู้ประสานงาน และผู้พัฒนาไปสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษาของไทย และหน้าที่หลักอันสำคัญยิ่งคือการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษาให้ไปสู่สถานศึกษาที่มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล เร่งรัดพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะให้การศึกษอบรมพัฒนาเยาวชนของชาติในฐานะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ (สุมพพร สมิตินันท์, 2557)

จากสภาพความจำเป็นและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาและนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 โรงเรียน จำนวน 997 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 274 คน ใช้ตาราง Krejcie & Morgan โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (simple random sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยกำหนดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และตอนที่ 3 สอบถามปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร โดยคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำการตอบแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และจัดทำเครื่องมือเพื่อดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ในการหาแนวทางพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามมีการดำเนินการ คือ ศึกษาขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา การปฏิรูปการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และการ

จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระหว่าง พ.ศ. 2557 - 2562 เพื่อกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษาและการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษา จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้องและครอบคลุมด้านเนื้อหาโดยการประเมินความสอดคล้องแบบ Index of item-Objective Congruence (IOC) นำผลมาวิเคราะห์แล้วเลือกข้อที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนไทรงามพิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha-Coefficient of Cronbrach's) (สุวิมล ติรภานนท์, 2557) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.938

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน คือ 1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร เพื่อขอความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล 2) ทำหนังสือขออนุญาตพร้อมแบบสอบถามเสนอผู้อำนวยการโรงเรียน ด้วยตนเองเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถาม 3) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง พร้อมชี้แจงตอบข้อซักถามและแจ้งกำหนดการเก็บแบบสอบถามคืน 4) เมื่อถึงกำหนดนัด ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง 5) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ ได้แบบสอบถามทั้งหมด 274 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 6) นำแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คำนวณหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป นำผลที่ได้บันทึกลงในตารางแปลผลได้ตาราง โดยกำหนดการแปลผลตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของปัญหารายข้อแต่ละด้าน แล้วจัดลำดับของปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร

1. ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 17 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ในการสัมภาษณ์ คือ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนที่โรงเรียนมีผลสอบ o-net สูงกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมีวิทยฐานะไม่น้อยกว่า ชำนาญการพิเศษ จำนวน 6 คน

2) รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการที่โรงเรียนมีผลสอบ o-net สูงกว่าระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมีวิทยฐานะไม่น้อยกว่าชำนาญการพิเศษ จำนวน 6 คน 3) ผู้อำนวยการเขตหรือรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน และ 4) อาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ โดยการนำผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานจากขั้นตอนที่ 1 มาเป็นตัวกำหนดกรอบแนวคิด ครอบคลุมแนวทางทางการบริหาร การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 17 คนด้วยตัวเอง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ทำหนังสือแนะนำตัวถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 17 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์พิจารณาอนุญาตให้สัมภาษณ์ 2) ผู้วิจัยนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์ด้วยตนเอง 3) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ บันทึกข้อมูลตามที่ต้องการด้วยตัวเอง และ 4) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปเขียนรายงานต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 17 คน เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่และอันดับความสำคัญ

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร

1. สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร โดยรวม

ด้าน	ระดับสภาพ		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
1. การวางแผนการจัดการเรียนการสอน	4.29	0.59	มาก
2. การจัดการเรียนการสอน	4.11	0.60	มาก
3. การวัดและประเมินผล	4.03	0.67	มาก
4. สื่อและนวัตกรรม	4.01	0.69	มาก
เฉลี่ยโดยรวม	4.11	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน การวางแผนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) และด้านสื่อและนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยสูงสุดและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร รายด้าน

ด้าน	ระดับสภาพ		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน	4.29	0.59	มาก
มีการเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนในการศึกษา ค้นคว้าฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.57	0.50	มากที่สุด
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.11	0.60	มาก
มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริม กระบวนการกลุ่ม เน้นการฝึกปฏิบัติจริง และฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี	4.43	0.50	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.03	0.67	มาก
มีการเตรียมเครื่องมือการวัดและประเมินผลเพื่อใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.42	0.50	มาก
4. ด้านสื่อและนวัตกรรม	4.01	0.69	มาก
มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งความรู้และใช้ เทคโนโลยีในการค้นคว้าหาข้อมูล	4.41	0.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน รายข้อมากที่สุด คือ มีการเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนในการศึกษา ค้นคว้าฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) ด้านการจัดการเรียนการสอน รายข้อมากที่สุด คือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม เน้นการฝึกปฏิบัติจริง และฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการวัดและประเมินผล รายข้อมากที่สุด คือ มีการเตรียมเครื่องมือการวัดและประเมินผลเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และด้านสื่อและนวัตกรรม รายข้อมากที่สุด คือ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งความรู้และใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าหาข้อมูลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$)

1.2 ปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 3 แสดงค่าความถี่สูงสุดและร้อยละ ปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร รายด้าน

ด้าน	ระดับปัญหา	
	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน		
ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตร	104	38.52
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน		
ครูไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน	106	39.25
3. ด้านการวัดและประเมินผล		
ครูไม่มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนา		
คุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง	97	35.92
4. ด้านสื่อและนวัตกรรม		
สื่อ วัสดุการเรียนการสอนไม่เพียงพอ	102	37.77

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน รายข้อมากที่สุด คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตร ($f = 104$) ด้านการจัดการเรียนการสอน รายข้อมากที่สุด คือ ครูไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ($f = 106$) ด้านการวัดและประเมินผล รายข้อมากที่สุด คือ ครูไม่มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง ($f = 97$) และด้านสื่อและนวัตกรรม รายข้อมากที่สุด คือ สื่อ วัสดุการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ($f = 102$)

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 4 แสดงค่าความถี่สูงสุดและร้อยละ แนวทางการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร รายด้าน

ด้าน	ระดับสภาพ	
	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน		
ควรจัดอบรมสัมมนาในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาให้ครู	14	82.35
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน		

ด้าน	ระดับสภาพ	
	ความถี่	ร้อยละ
ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการสอน	14	82.35
3. ด้านการวัดและประเมินผล ควรสร้างแนวทางการวัดและการประเมินผลที่หลากหลายและวัดตามสภาพจริง สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่แท้จริง	15	88.23
4. ด้านสื่อและนวัตกรรมการ ควรจัดสรรงบประมาณให้ห้องสมุดเพื่อสืบค้นให้มากขึ้น	15	88.23

จากตารางที่ 4 พบว่า แนวทางการบริหารการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน รายข้อมากที่สุด คือ ควรจัดอบรมสัมมนาในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาให้ครู ($f = 14$) ด้านการจัดการเรียนการสอน รายข้อมากที่สุด คือ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการสอน ($f = 14$) ด้านการวัดและประเมินผล รายข้อมากที่สุด คือ ควรสร้างแนวทางการวัดและการประเมินผลที่หลากหลาย และวัดตามสภาพจริง สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่แท้จริง ($f = 15$) และด้านสื่อและนวัตกรรมการ พบว่า ควรจัดสรรงบประมาณให้ห้องสมุดเพื่อสืบค้นให้มากขึ้น ($f = 15$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร อภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร

1.1 สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน มีระดับสภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการนำหลักการมาบูรณาการกับกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ PDCA ด้วยการกำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดเป็นนโยบายและเป้าหมายของสถานศึกษา แล้วแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ และนำแผนงานที่กำหนดไว้ไปบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามขั้นตอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1.1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะสถานศึกษามีการเตรียมแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการเตรียมสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิตพงศ์ บาทธาร ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ผลการศึกษา พบว่า 1) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียม การสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดและประเมินผล 2) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้ ควรสร้างแนวทางการวัดและการประเมินที่หลากหลาย นำสื่อสมัยใหม่มาเป็นส่วนช่วยในการเรียนการสอน (ชิตพงศ์ บาทธาร, 2561) สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการวางแผนเพื่อผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ใช้ทักษะการคิดเพื่อค้นหาคำตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยประสบการณ์และการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้สามารถเผชิญกับปัญหาและจัดการกับภาวะต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และฝึกการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีมีการให้คำแนะนำและกำลังใจผู้เรียนระหว่างปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญลักษณ์ ประทุมสินธุ์ ได้ศึกษาการบริหารการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า 1) การบริหารการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาดังนี้ ด้านการเตรียมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เน้นฝึกปฏิบัติจริง ปฏิบัติมากที่สุดและมีการแนะนำผู้เรียนระหว่างปฏิบัติกิจกรรมสม่ำเสมอ (ธัญลักษณ์ ประทุมสินธุ์, 2561) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นตลอดนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.1.3 ด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะสถานศึกษามีการเตรียมเครื่องมือการวัดและประเมินผลเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีการรายงานการประเมินผลให้ผู้เรียนและผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า กระบวนการวัดและประเมินผล ควรมีวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้วยวิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย โดยครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย เกวรินทร์ ที่ได้ศึกษา

บทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรและนำความรู้จากการประชุม มาปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สม่ำเสมอและต่อเนื่อง (อุทัย เถาว์พันธ์, 2559) ส่งผลให้ผลการเรียนอยู่ในระดับดีขึ้นเป็นรูปธรรม

1.1.4 ด้านสื่อและนวัตกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพราะว่าสถานศึกษาส่งเสริมให้ใช้สื่อการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน และมีการใช้สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ จะทำให้การใช้สื่อมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

1.2 ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร โดยรวมและรายด้าน ปัญหาที่พบมาก คือ ด้านสื่อและนวัตกรรม รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล การจัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.2.1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอนข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตร เพราะว่าหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในบางส่วนบางตอน ซึ่งเหล่านี้จะปรากฏในเอกสารหลักสูตร ครูจำนวนมากเลยที่จะให้ความใส่ใจในการทำความเข้าใจหลักสูตร นอกจากนี้การวิเคราะห์หลักสูตรจะต้องอาศัยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยตรง ด้วยเหตุนี้ครูที่สอนอยู่ตามโรงเรียนต่าง ๆ จึงขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย เถาว์พันธ์ ได้ศึกษาบทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ข้าราชการครูมีความคิดเห็นว่าแนวทางในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือให้มีการ

นิเทศการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์หลักสูตรการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ตลอดจนการพัฒนาบุคลากร (อุทัย เถาว์พันธ์, 2559)

1.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ครูไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน เพราะว่าครูขาดความรู้และกระบวนการในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม เน้นการฝึกปฏิบัติจริง และฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีทำได้น้อยเกินไป ประกอบกับครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และกล้าแสดงออกของผู้เรียนน้อยเกินไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพนา บัวอินทร์ ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จัดอบรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการศึกษาดูงานนอกสถานที่และสนับสนุนการจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน (พรพนา บัวอินทร์, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองเมื่อมีโอกาส

1.2.3 ด้านการวัดและประเมินผล ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ครูไม่มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง เพราะว่าครูยังขาดประสบการณ์และทักษะในการนำผลการประเมินแต่ละครั้งมาเป็นสารสนเทศ เพื่อปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผล ประกอบกับสถานศึกษามอบภารกิจมากมายทำให้ครูไม่ค่อยมีเวลาเตรียมเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิตพงศ์ บาทขาร ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ผลการศึกษา พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดและประเมินผล 2) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้ ควรสร้างแนวทางการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย นำสื่อสมัยใหม่มาเป็นส่วนช่วยในการเรียนการสอน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน (ชิตพงศ์ บาทขาร, 2561) จะทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก

1.2.4 ด้านสื่อและนวัตกรรม ข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ สื่อ วัสดุการเรียนการสอนไม่เพียงพอสำหรับผู้เรียน เพราะว่าสถานศึกษาอยู่ในสภาพของการขาดซึ่งความพร้อมในหลากหลายด้าน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ นวัตกรรมทางเทคโนโลยี ตลอดจนบุคลากร

ครูที่จะมาถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ตัวผู้เรียนมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ ศรีจันทวงศ์ ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านนาแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการศึกษา ด้านสภาพและปัญหา พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำโรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสมมีการจัดระบบแบ่งงานรับผิดชอบที่ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ แต่โรงเรียนยังขาดสื่ออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลทางคอมพิวเตอร์อยู่บ้าง ขาดระบบที่ดีในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการซึ่งกันและกันน้อยเกินไป การบริหารใช้จ้างงบประมาณยังไม่เป็นไปตามแผนงานโครงการที่กำหนดเท่าที่ควร ขาดระบบการกำกับติดตามนิเทศภายในที่ดี ครูควรได้รับการพัฒนาเทคนิควิธีการสอนการส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ด้านการวัดและประเมินผลแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุวัฒน์ ศรีจันทวงศ์, 2560)

2. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร โดยรวมพบว่า ควรบริหารตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยการจัดอบรมสัมมนาในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาให้ครูเน้นการเรียนการสอนให้ตรงเวลาครบถ้วนตามหลักสูตรและครูต้องมุ่งเน้นการสอนเพื่อแก้ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีสอน จัดการเรียนอย่างหลากหลายเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน สร้างแนวทางการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและวัดตามสภาพจริง การวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ และมีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ตลอดจนจัดสรรงบประมาณให้ห้องสมุดเพื่อสืบค้นให้มากขึ้นและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียนให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุด คือ ควรจัดอบรมสัมมนาในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาให้ครู เพราะความรู้มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยียุคปัจจุบันที่มีความสะดวกรวดเร็ว ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้ทุกหนทุกแห่งทั่วโลก ความรู้บางอย่างที่ครูเคยเรียนรู้ในอดีตไม่สามารถนำมาใช้ได้ในปัจจุบันเนื่องจากเกิดองค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ ศรีจันทวงศ์ ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกรณีศึกษา: โรงเรียนบ้านนาแปน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ควรมีการวางแผนและโครงสร้างพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนที่ดีพัฒนาแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการให้มีความสอดคล้องกันมีการพัฒนาระบบทีมงานที่ดี มีการพัฒนาเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ครูควรศึกษาเป้าหมายการจัดการศึกษาและหลักสูตร

สถานศึกษาให้ชัดเจน พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ส่งเสริมจัดทำแผน การเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้สื่อและแผนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน พัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง มีการพัฒนาการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้เต็มศักยภาพ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (สุวัฒน์ ศรีจันทวงศ์, 2560) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องพัฒนาที่ครูก่อนซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนด้วย

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุดคือ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่และเพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการสอน เพราะว่าการเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุม ศึกษาดูงานเพื่อเตรียมความพร้อมพัฒนาด้านการจัดการ การเรียนการสอน สามารถพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทแห่งสภาพการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพนา บัวอินทร์ ได้ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่าแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ จัดอบรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการศึกษาดูงานนอกสถานที่และสนับสนุนการจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน (พรพนา บัวอินทร์, 2561)

2.3 ด้านการวัดและประเมินผล แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุดคือ ควรสร้างแนวทางการวัดและการประเมินที่หลากหลาย และวัดตามสภาพจริง สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนที่แท้จริง เพราะว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการในการตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ครูจะต้องเลือกวิธีการหรือใช้หลายวิธีการในการวัดและประเมินผล เพื่อที่จะสามารถนำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงหรือพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและการประเมินผลผู้เรียนควรประเมินให้ครอบคลุมทั้งด้านกระบวนการความรู้และคุณธรรมจริยธรรมที่สามารถบ่งบอกผู้เรียนได้ตามสภาพที่แท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิตพงศ์ บาทซาร ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ผลการศึกษา พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดการเรียนรู้ด้านสื่อและนวัตกรรม ด้านการวัดและประเมินผล 2) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้ ควรสร้างแนวทางการวัดและการประเมินที่หลากหลาย นำสื่อสมัยใหม่มาเป็นส่วนช่วยใน

การเรียนการสอน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน (ชิดพงศ์ บาทขาร, 2561)

2.4 ด้านสื่อและนวัตกรรม แนวทางที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุดคือควรจัดสรรงบประมาณให้ห้องสมุดเพื่อสืบค้นให้มากขึ้น เพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัดและความสนใจ ต้องมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิด และค้นพบความรู้อย่างเป็นระบบ และผู้เรียนใช้สื่อการเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพนา บัวอินทร์ ได้ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่าแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ได้แก่ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการสอนส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนของครู และส่งเสริมโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ได้แก่ นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดอบรมวิธีการวัดและประเมินผล การประเมินผลตามสภาพจริง การจัดระบบและใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย (พรพนา บัวอินทร์, 2561)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร พบว่า 1.1) สภาพการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การวางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และสื่อและนวัตกรรม ตามลำดับ 1.2) ปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร ด้านวางแผนการจัดการเรียนการสอน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล ไม่มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง และสื่อและนวัตกรรม มีสื่อวัสดุการเรียนการสอน ไม่เพียงพอสำหรับผู้เรียน ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีแทบทุกที่ที่อยู่ห่างไกลความเจริญ และ 2) แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร พบว่า ควรจัดอบรมหลักสูตรสถานศึกษา อบรมพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนและเทคนิควิธีการสอน สร้างแนวทางการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และจัดสรรงบประมาณให้ห้องสมุด ให้

สถานศึกษาเห็นความสำคัญในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตรควรนำแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 4 ด้าน ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้กับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- ชิดพงศ์ บาทซาร. (2561). สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์. ใน วิทยานิพนธ์ ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ัญญลักษณ์ ประทุมสินธุ์. (2561). การบริหารการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). วิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พรพนา บัวอินทร์. (2561). สภาพและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136. หน้า 49 - 53 (1 พฤษภาคม 2562).
- สยมพร สมิตินันท์. (2557). บทบาทของผู้บริหารในการสนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวัฒน์ ศรีจันทวงศ์. (2560). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านนาแปนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- สุวิมล ตีรกานนท์. (2557). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรวิรัช นาคทรพ. (2559). ปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมประชาชน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- อุทัย เถาว์พันธ์. (2559). บทบาทในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.